

років просуває програму «Інформація для всіх». Остання направлена на сприяння міжнародному осмисленню та обговоренню етичних, правових та соціальних проблем інформаційного суспільства, розширення доступу до інформації, що є суспільним надбанням, підтримки освітніх програм у галузі комунікації, встановлення стандартів в галузях інформації та комунікації.

References

[1] Luciano Floridi. Information Technologies and the Tragedy of the Good Will. Ethics and Information Technology, 8(4): 253–262, 2006b.

[2] Luciano Floridi. Information Ethics: On the Philosophical Foundation of Computer Ethics. Ethics and Information Technology, 1(1): 37–56

[3] Luciano Floridi. What is the Philosophy of Information? Metaphilosophy (33:1/2), 2002a. Special Issue: Cyberphilosophy: The Intersection of Philosophy and Computing. edited by J.H. Moor and T.W. Bynum, pp. 123–145.

[4] Morris M., Ogan C. The Internet as Mass Medium // Journal of Communication. 1996. Vol. 46. № 1

[5] Войскунский А.Е. Метафоры Интернета // Вопросы философии. - 2001. - № 11. - С. 64-79.

Проблема взаємин людини і суспільства у працях Петра Ліницького

Анна Поперечна

Кафедра філософії та релігієзнавства, Національний університет “Києво-Могилянська академія”, УКРАЇНА, м.Київ,
вул.Г.Сковороди, 4, E-mail: bismark_ne@ukr.net

In the article we are consider theories of occurrence of the state (economic, legal, mythical) and nature of the person (egoistical biases; conscience, as a voice of God in a person's soul). The author has not deprived of the attention a religious problematics which is key in a philosophical heritage of Petro Linitskiy. As a result of the conducted research the following conclusion is formulated: interaction between the person and the state is possible only in a church bosom.

Ключові слова – social philosophy, the person, the state, religious belief, church.

I. Вступ

Для свого дослідження я обрала соціальну проблематику Петра Ліницького (представника Київської духовної академії) та спробую показати, що його творчість не є просто переосмисленням західних ідей, а має самобутнє значення. На мою думку, Петро Ліницький у своїх працях вирішує проблему щодо «правильної» побудови будь-якої держави (спираючись на релігійну віру, традицію власного народу, принцип справедливості) та доводить, що українські мислителі не випадають зі світового філософського контексту.

II. Основна частина

1. Проблема взаємин людини і суспільства органічно вплетена в соціальну філософію Петра Ліницького, про що свідчать його наступні праці: «Про свободу волі» [1], «Про працелюбність» [2], «Критичний огляд загальних поглядів та суджень щодо різних видів суспільної діяльності...» [3], «Початки суспільного життя» [4], «Значення філософії для богослів'я (Про свободу совісті)» [5] та інші праці мислителя.
2. Впливати на розвиток суспільства людина може через два види діяльності: теоретична (є внут-

рішньою і призводить до змін в середині самого діяча, найчастіше – розумових; такого діяча вважають науковцем і результати його діяльності призначені для інших, а не для нього; головною метою діяльності є істина) та практична (є зовнішньою та призводить до змін у речах (культура) й особах (цивілізація); головною метою цього виду діяльності є матеріальні блага).

3. У своєму управлінні державний діяч поєднує теоретичну та практичну діяльність. Під час навчання в школі, він отримує теоретичні знання. Закінчивши її та обравши певний вид практичної діяльності, вона перестає внутрішньо працювати над собою, а ті внутрішні сили (навчальний досвід), які склалися під час навчання переносить на практику.
4. Спираючись на два види діяльності можна відповідно виділити дві теорії походження держави: економічна (суспільство та суспільне життя виникає з неможливості однієї людини, власними силами задовольнити всі свої потреби, тобто здобути та приготувати всі необхідні для цього засоби. Первинні умови, від яких залежить задоволення потреб, усюди однакові: житло, їжа та одяг. Тому, спочатку люди жили у первісній общині та мали все спільне (люди були об'єднані спільною працею й відчували необхідність взаємодії для досягнення спільного блага). Відчуття рівних прав було головною рисою в общині. Через деякий час, починаються завоювання одних племен іншими, і за рахунок цього проявляється перевага одного народу над іншим. Тепер з общини починають виділятися люди, які не ототожнюють власні інтереси з інтересами спільноти, а ставлять їх вище. Свою перевагу над іншими вони закріпили у вигляді

законів. Саме цим Ліницький мотивує пріоритет економічних (матеріальних) відносин для суспільного життя над приватними інтересами кожної людини) та юридична (яка спирається на принцип справедливості; суспільство є цільністю, в якому окремі частини об'єднуються й приводяться до спільної дії єдиною владою, законодавством та закладами, через які і здійснюється державне управління).

5. Оскільки кожна людина має від природи егоїстичні нахили (тому переймається матеріальними питаннями) та в той же час не позбавлена совісті, яка є голосом Божим у душі, то тільки релігійна віра може поєднати ці протилежні нахили людини та стати основою для суспільного життя. Вона виховує та підтримує у нас любов до істини, очищує від пороків і пристрастей, розвиває естетичне почуття, а найголовніше об'єднує теоретичну, практичну й художню діяльність, в єдину ціль (моральний розвиток особистості), для служіння вищим інтересам суспільства. Релігійна віра розвиває патріотизм особистості до власної нації.
6. Окрім принципу справедливості для розвитку держави, в її основі має бути принцип національності, оскільки він враховує якісні й кількісні виміри суспільного життя й обумовлений розвитком історії. Ліницький закликає нації, які втратили свою політичну самостійність, не боротися за неї, а довіритись історії.
7. Оскільки людина у своїй природі має дві натури, то й суспільством має керувати дві установи, а саме держава та церква. Церква займається моральним та духовним розвитком людини (виховання в душі віри), а головною метою держави має бути забезпечення зовнішньої та

внутрішньої безпеки суспільства, а також збереження єдності віри, яка створена церквою.

8. Розвиток суспільства та особистості можливий лише в акті спілкування між членами однієї спільноти (що володіють релігійним почуттям), яке здійснюється завдяки зовнішньому та внутрішньому захисту держави та в лоні Церкви (що виховує совість та розповсюджує віру).

Висновок

Можливо, якщо ми прислухаємось (будемо спиратись) до соціальної теорії Ліницького, то побудуємо державу, про яку мріє більшість та за яку ми весь час боремось.

References

- [1] *Ліницький П.И.* О свободе воли //Труды Киевской духовной академии. – К., 1905. - № 1. – С. 26 – 48; № 2. – С. 246 – 270.
- [2] *Ліницький П.И.* О трудолюбии // Труды Киевской духовной академии. – К., 1905. - № 6. – С. 175 – 190; С. 234 – 252; С. 413 – 430; С. 495 – 514.
- [3] *Ліницький П.И.* Критическое обозрение обычных взглядов и суждений о различных видах общественной деятельности и началах общественного благоустройства // Вера и разум. – Харьков, 1884. – 147 с.
- [4] *Ліницький П.И.* Начала общественной жизни // Труды Киевской духовной академии. – К., 1906. - № 5. – С. 1 – 24.
- [5] *Ліницький П.И.* Значение философии для богословия (Пособие к апологетическому богословию) // Труды Киевской духовной академии. – К., 1903. - № 9. – С. 101 – 117; 1904. - № 1. – С. 142 – 154; 1905. - № 10. – С. 208 – 275.

Проблема природи права в англо-американському правовому

Микола Сіома

Національний університет “Києво – Могилянська Академія” E – mail: sioma.kola@gmail.com

1. Правовідносини в Англії здійснюються з дати незапам'яних часів, яка була законодавчо закріплена у 1275 році першим Вестмінстерським Статутом (розділ 39). Такою датою стала коронація Річарда I у 1189 році.
2. Правова система Англії, яка була заснована священиками за згодою короля Англії та світських юристів, органічно походить з природного права, яке, в свою чергу, має божественне походження. Це певним чином пояснює, на перший погляд, несистемність англійської правової системи.
3. Філософські погляди Томи Аквінського та Вільяма Оккама стосовно природи права

безпосередньо витікають з їхніх метафізичних міркувань пов'язаних з суперечкою про універсалії. На відміну від Томи, Оккам є прихильником номіналізму і не визнає думку Томи, про те що влада Папи розповсюджується “згори” на членів церкви. Згідно з Оккамом, владу Папа отримує за згодою кожного окремого члена Церкви.

4. Гоббс не був прихильником теорії природного права, а скоріше перебував у традиції, в якій визнання природного права, яке походило від визнання божественного закону, про що писав Оккам, було принциповим. Поняття “закон природи”, “природне право” та “суспільний